

TÜRKİYE’NİN ABD İLE OLAN DIŞ TİCARETİNDE RİSK VE BELİRSİZLİK ANALİZİ

Samet GÜRİSOY¹, Ethem KILIÇ², Enes Burak ERGÜNEY³

ÖZET

Bu çalışmada Türkiye’nin ABD ile olan dış ticaretinde etki eden risk ve belirsizlik etmenleri araştırılmak istenmiştir. Buna bağlı olarak ticari risk ve belirsizliğini temsilen ABD ticari ekonomik belirsizliği endeksi, Dolar/TL döviz kuru ve VIX korku endeksi değişkenleri belirlenmiştir. Bununla birlikte bu etmenlerin Türkiye’den ABD’ye yapılan ihracat ve ithalat rakamları üzerindeki etkileri için nedensellik testleri kurularak araştırılmak istenmiştir. Çalışmanın uygulama kısmında Ocak 2000-Aralık 2019 dönemleri arasında aylık veriler kullanılarak Toda-Yamamoto nedensellik testi çalıştırılmıştır. İkili testler şeklinde yapılan analiz sonucunda değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkilerin olduğu saptanmıştır.

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre Türkiye’den ABD’ye gerçekleşen ihracat ve ithalat üzerinde VIX korku endeksinin%5 anlamlılık düzeyinde anlamlı bir nedensellik etkisi görülürken, döviz kuru ve Ticari belirsizlik endeksinde bir nedensellik ilişkisi gerçekleşmediği saptanmıştır. Bunun dışında Türkiye’den ABD’ye gerçekleşen ihracatta ki değişimin döviz kuru ve ABD ticari belirsizliği üzerinde tek yönlü nedensellik etkisi gerçekleştirdiği saptanmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında, Türkiye ve ABD dış ticaret hacmindeki değişim döviz kuru ve ticari belirsizlik üzerindeki etkisinin daha baskın olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dış Ticaret, Risk, Belirsizlik

ICDBME

¹Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji Ve İşletmecilik Yüksekokulu, Gümrük İşletme Bölümü, sametgursoy@mehmetakif.edu.tr, **Orcid ID:** 0000-0003-1020-7438

² Dr. Öğr. Gör., Bingöl Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Finans Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, etemkcl@hotmail.com, **Orcid ID:** 0000-0002-6247-9024

³ Yük. Lisans Öğrenci, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Gümrük İşletme Anabilim Dalı, enesburakergney@gmail.com, **Orcid ID:** 0000-0003-1538-1489

INTERNATIONAL CONFERENCE
ON DIGITAL BUSINESS
MANAGEMENT
AND ECONOMICS

ANALYSIS OF RISK AND UNCERTAINTY IN TURKEY'S FOREIGN TRADE WITH THE
USA

Samet GÜRSOY¹, Ethem KILIÇ², Enes Burak ERGÜNEY³

ÖZET

ABSTRACT

In this study, it is aimed to investigate the factors of the risk and uncertainty affecting Turkey's foreign trade with the USA. Therefore it were determined the trade economic uncertainty index of the US Dollar/TL exchange rate and VIX fear index to represent commercial risk and uncertainty. However, it was desired to investigate the effects of these factors on the export and import figures from Turkey to the USA by establishing causality tests. In the application part of the study, the Toda-Yamamoto causality test was run using monthly data between January 2000 and December 2019. As a result of the analysis made in the form of paired tests, it was reached that there were statistically significant relationships between the variables.

According to the findings obtained from the study, while there was a significant causality effect at the 5% significance level of the VIX fear index on exports and imports from Turkey to the USA, it was determined that there was no causality relationship between the exchange rate and the trade uncertainty index. Apart from this, it was determined that the change in exports from Turkey to the USA has a one-way causality effect on the exchange rate and US trade uncertainty. In the light of the findings obtained from the study, it was seen that the effect of the change in the foreign trade volume of Turkey and the USA on the exchange rate and trade uncertainty was more dominant.

Keywords: Foreign Trade, Risk, Uncertainty

ICDBME

¹Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji Ve İşletmecilik Yüksekokulu, Gümrük İşletme Bölümü, sametgursoy@mehmetakif.edu.tr, **Orcid ID:** 0000-0003-1020-7438

² Dr. Öğr. Gör., Bingöl Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Finans Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, etemkcl@hotmail.com, **Orcid ID:** 0000-0002-6247-9024

³ Yük. Lisans Öğrenci, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Gümrük İşletme Anabilim Dalı, enesburakergney@gmail.com, **Orcid ID:** 0000-0003-1538-1489